

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad y cyfarfod: 28 Ebrill 2020
Aelod Cabinet: Y Cyngorydd Cemlyn Rees Williams
Swyddog Cyswllt: Garem Jackson
Rhif Ffôn Cyswllt: 32489
Teitl yr Eitem: Cais am Adnoddau gan yr Adran Addysg

1 Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Ychwanegu Cynhwysedd i Gefnogi Ysgolion Uwchradd y Sir.

I ymrwymo £180,000 o gyllid un tro o gronfa trawsffurfio'r Cyngor hyd at diwedd Mawrth 2022 ar gyfer galluogi'r Adran Addysg i gael adnodd ychwanegol ar delerau secondiad am gyfnod o ddwy flynedd er mwyn targedu, cefnogi a chynnig her briodol ac amserol i'r ysgolion uwchradd gan wireddu un o'r ymrwymadau yng Nghynllun y Cyngor er mwyn gwella'r deilliannau i blant a phobl ifanc.

2 Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

Mae gan Wunedd gyfanswm o 99 o ysgolion (83 cynradd, 12 uwchradd, 1 ddilynol, 1 gydol oes, a 2 arbennig).

Mae proses genedlaethol ar gyfer categori ysgolion. Mae lliw'r categori yn nodi lefel y cymorth sydd ei angen ar ysgol – gwyrdd, melyn, melyngoch neu goch. (Yr ysgolion yn y categori gwyrdd sydd angen y lefel isaf o gymorth, a'r rheiny yn y categori coch sydd angen y cymorth mwyaf dwys.)

Mae proffil categori ysgolion Gwynedd gyda'r cryfaf yng Nghymru, gyda'r holl ysgolion cynradd yn y categori melyn neu wyrdd. At hyn, nid oes yr un ysgol gynradd yng Ngwynedd mewn unrhyw ddilyniant gan Estyn.

Mae'r proffil o ran y sector uwchradd yng Ngwynedd yn gyffredinol gadarnhaol, ond mae lleiafrif o ysgolion yn destun pryder ac angen y lefel fwyaf ddwys o gymorth. Mae dwy allan o'r tair ysgol uwchradd sydd yn y categori coch hefyd mewn categori statudol gan Estyn.

Categori Ysgolion Uwchradd	Gwyrdd		Melyn		Melyngoch		Coch	
Nifer / Canran	4	29%	6	43%	1	7%	3	21%

*Noder bod Ysgol Bro Idris ac Ysgol Godre'r Berwyn wedi eu cynnwys yn y data uwchradd.

Ar hyn o bryd, mae gan yr Adran Addysg ddau Swyddog Addysg Ardal, un yn gwasanaethu ysgolion Arfon, a'r llall yn gwasanaethu ysgolion Meirion a Dwyfor. Fel rhan o'u dyletswyddau, mae'r ddau Swyddog Addysg Ardal yn gyfrifol am:

- gefnogi'n amserol yr ysgolion hynny sy'n peri pryder ac yn flaenoriaeth i'r sir;
- targedu, cefnogi a chynnig her briodol ar bob lefel i'r ysgolion rheiny sydd mewn categorïau cefnogaeth coch a melyngoch a/neu sydd mewn categori statudol Estyn;
- darparu her a chefnogaeth briodol i sicrhau llywodraethiant, arweinyddiaeth a rheolaeth effeithiol holl ysgolion y sir;
- cydweithio gyda holl ysgolion y sir i wella'r deilliannau i blant a phobl ifanc

Mae'r Swyddogion Addysg Ardal hefyd yn gyd-gyfrifol am y Ganolfan Fusnes Ysgolion a leolir ym Mhwllheli. Fe'i sefydlwyd ym Medi 2019, ac mae'n canolbwyntio ar leihau baich gwaith penaethiaid, cefnogi rheolaeth effeithiol ar gyfer ysgolion Gwynedd, yn ogystal â darparu gwasanaethau penodol drwy gytundeb gyda'r ysgolion cynradd.

Mae'r Swyddogion Addysg Ardal hefyd yn arwain ar foderneiddio'r gyfundrefn addysg yng Ngwynedd, yn cynnwys arwain prosiectau'r Rhaglen Ysgolion 21G, adolygu dyfodol ysgolion cynradd bregus sydd â niferoedd dysgwyr isel, yn ogystal â chefnogi ysgolion gyda'r broses o benodi penaethiaid, penaethiaid mewn gofal, a dirprwyon.

Golyga'r ymrwymadau gwaith hyn fod adnoddau'r ddau Swyddog Addysg Ardal ar draws y gyfundrefn yn rhy gyfyngedig i allu rhoi blaenoriaeth ac adnoddau teilwng i'r sector uwchradd sydd yn flaenoriaeth, ynghyd â gwireddu rhai blaenoriaethau yng Nghynllun y Cyngor.

O ganlyniad, pwrpas y cais hwn yw sicrhau cynhwysedd ychwanegol i dîm craidd yr Adran sy'n cefnogi ysgolion, er mwyn galluogi'r Adran i gyflawni ei weledigaeth yng nghyd-destun cryfhau arweinyddiaeth ein hysgolion ynghyd â chefnogi cydweithio ym Meirionnydd – dau faes blaenoriaeth a welir yng Nghynllun y Cyngor. Mae'r Adran wedi adnabod Meirionnydd fel prosiect blaenoriaeth allweddol yn sgil yr heriau sy'n wynebu'r ysgolion o safbwynt recriwtio athrawon, rheolwyr canol ac arweinwyr yn sgil maint yr ysgolion uwchradd. Bydd sicrhau ffocws penodol ar gefnogi'r sector uwchradd yn galluogi gwireddu gweledigaeth yr Adran yng Nghynllun y Cyngor gan allu rhyddhau amser ac adnoddau'r Swyddogion Addysg presennol i ganolbwyntio ar gefnogi'r gyfundrefn ysgolion yn ei holl agweddau.

4 RHESYMEG A CHYFIAWNHAD DROS ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

Byddai derbyn adnoddau ychwanegol gan y Cyngor yn galluogi'r Adran Addysg i dargedu, cydweithio, cefnogi a chynnig her briodol ac amserol i'r ysgolion uwchradd rheiny sydd mewn categorïau cefnogaeth coch a melyngoch, ynghyd â'r ysgolion uwchradd ym Meirionnydd yn sgil yr heriau sy'n eu hwynebu o safbwynt recriwtio athrawon, rheolwyr canol ac arweinwyr; hyn oll er mwyn gwella'r deilliannau i blant a phobl ifanc y sir.

5 CAMAU NESAF AC AMSERLEN

a) Ychwanegu Cynhwysedd i Gefnogi Ysgolion Uwchradd y Sir.

Os caiff y cais am adnoddau ychwanegol i gefnogi ysgolion uwchradd y sir a gwireddu un o flaenoriaethau'r Adran yng Nghynllun y Cyngor ei gymeradwyo gan y Cabinet, bwriedir penodi adnodd ychwanegol i dîm craidd yr Adran Addysg, a hynny ar delerau secondiad am gyfnod o

ddwy flynedd yn y lle cyntaf.

6 UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWDYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

Amherthnasol.

Barn yr Aelod Lleol: Nid yw'n fater lleol.

Sylwadau'r Prif Swyddog Cyllid:

Credaf fod y swm ariannol yn yr adroddiad yn amcangyfrif teg o gostau ychwanegol perthnasol yr Adran Addysg. Mae adnoddau digonol yn y Gronfa Trawsffurfio i ariannu'r swydd yma, ond wrth gwrs nid yw'n ffynhonnell ddiderfyn o arian. Fel gyda phob cais arall am arian o'r gronfa, bydd angen i'r Cabinet bwysu a mesur os yw'r defnydd hwn o adnoddau yn bodloni ei flaenoriaethau, yn arbennig wrth ystyried y golled ariannol sylweddol sy'n wynebu'r Cyngor yn sgil cyfyngiadau'r Coronafirws.

Sylwadau'r Swyddog Monitro

Mae sylwadau'r Swyddog Cyllid yn cadarnhau fod adnoddau digonol yn y gronfa i gyfarch y gofyn yma sydd yn rhan o Gynllun y Cyngor. Fe nodir hefyd gan y Prif Swyddog Cyllid mae mater i'r Cabinet yw pwysu a mesur rhyddhau'r arian yn erbyn y gofyn yma.